Rozprawa doktorska

mgr inż. arch. Aleksander Sojka

Zarządzanie obiektami zabytkowymi na terenie Polski na przykładzie twierdz nowożytnych Boyen, Kłodzko i Srebrna Góra – w ujęciu konserwatorskim

Streszczenie

Praca prezentuje złożoność procesu zarządzania wielkopowierzchniowymi obiektami zabytkowymi jakimi są twierdze nowożytne, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu przyjętego przez właściciela modelu formalno-prawnego.

Zaprezentowano syntetycznie na czym polega proces zarządzania z uwzględnieniem specyfiki nieruchomości zabytkowej. Następnie przedstawiono zagadnienie ochrony zabytku w polskim systemie prawnym w powiązaniu z obowiązującym Polskę prawem międzynarodowym oraz przyjętymi w doktrynie standardami. Nakreślono źródła pozyskiwania środków finansowych zarówno krajowe, jak i zagraniczne.

Następnie omówiono podmioty biorące udział w procesie zarządzania i szczegółowo rozwinięto kwestię możliwych do zastosowania modelowych struktur na poziomie zarządcy/właściciela, ich mocne i słabe strony i źródła w obowiązujących przepisach prawa.

Przedstawiono aktualne stanowisko doktryny konserwatorskiej, poprzez które wyjaśniono takie zagadnienia jak zabytkoznawcza analiza wartościująca, będące podstawą do wszelkich działań dotyczących zabytku. Sprecyzowano określone w doktrynie obowiązki właściciela, usystematyzowane w tzw. wiodące obszary zadaniowe.

Po omówieniu stanu zasobu zabytków architektury obronnej, autor zaprezentował wyniki badań obiektów referencyjnych, wyznaczonych na podstawie sprecyzowanych kryteriów. Badania własne na podstawie zdefiniowanego przedmiotu badań, porównują trzy tytułowe twierdze i prowadzone są według określonych w pracy metod badawczych. Opracowany w części teoretycznej wzorzec zarządzania obiektem zabytkowym służy również do systematyzacji badań, umożliwiając porównanie pełnego spektrum działań i funkcjonowania podmiotów zarządzających poprzez sprawdzenie skuteczności realizacji każdego z obszarów zadaniowych. Następnie przedstawiono charakterystyki porównawcze w trzech kategoriach pozwalających ocenić sprawność zarządzania, jego efektywność w kontekście adaptacji obiektów do współczesnych realiów rynkowych.

Praca zakończona jest prezentacją i analizą wniosków z przeprowadzonych badań.

Słowa kluczowe: twierdza nowożytna, zabytek architektury, zarządzanie nieruchomością zabytkową, finansowanie zabytków, zabytkoznawcza analiza wartościująca, turystyka kulturowa.

Aleksander Sojka

.....

Aleksander Sojka

25.09.2024 r.